

Gebroeders Naeff, burgers met initiatief.

Gerrit, Marinus en Nicolaas Naeff behoorden tot de burgerlijke elite van Lochem aan het eind van de 19e eeuw. Uit die tijd van industriële en maatschappelijke ontwikkeling stammen tal van initiatieven en voorzieningen – schouwburg, ziekenhuis, villawijk – die de kleine landstad Lochem nog steeds tot 'stad' maken. En de naam Naeff is aan diverse van die initiatieven verbonden.

Gerrit Naeff 1845 - 1913

Marinus Naeff 1847 - 1911

Nicolaas Naeff 1854- 1926

De naam Naeff stamt van Zwitserse huurlingen Näf die met het leger van Napoleon in Nederland terecht kwamen en bleven. Hier voerden zij hun naam als Naeff.

Een nazaat Jan Naeff trouwde de Lochemse Gerritje Reerink. Zij begonnen in Arnhem een leerlooierij en kregen zes kinderen. Jan Naeff overleed op 44 jarige leeftijd en zijn weduwe zette de looierij voort samen met een knecht.

Gerritje keerde in 1867 met haar kinderen terug naar Lochem en begon daar met haar zoons Gerrit en Marinus opnieuw een looierij. Later werd ook de jongste zoon Nicolaas in het bedrijf opgenomen. Dit was de start van een zeer succesvolle periode van lederfabriek Naeff, vooral bekend van de drijfriemen waarmee machines werden aangedreven. De oude naam was Eerste Nederlandse Kroonlederfabriek. Tijdens haar

grootste bloei was 'Drijfriemen en Lederfabriek gebr. Naeff' gevestigd aan de Noorderbleek; tegenwoordig staat ongeveer daar het appartementencomplex 'Naeff'. Rond 1900 werd het chroomlooien uitgevonden, waardoor het looiproces aanzienlijk kon worden bekort. Aandrijfriemen bleef het belangrijkste product van Naeff.

Het bedrijf Naeff nv, zoals dat tegenwoordig is gevestigd aan de Kwinkweerd in

Lochem is een voortzetting van het bedrijf van de gebroeders, maar met een inmiddels geheel ander productenpakket.

Van de drie broers was Gerrit Naeff vooral bestuurlijk actief. Hij was wethouder van Lochem. Ook schonk hij Lochem in 1903 een carillon; om het geluid goed tot zijn recht te laten komen werd de Gudulatoren van een nieuwe spits voorzien.

Marinus Naeff was vooral ondernemer en visionair. Als voorzitter van de Spaarbank,

die een 'Volkshuis' aan de Dr Rivestraat liet bouwen, als penningmeester van het bestuur dat in 1890 het Lochemse Ziekenhuis aan de Zwiepseweg oprichtte.

Maar hij is vooral bekend als de grote motor achter de ontwikkeling van villawijk Berkeloord, dicht bij waar Marinus een lijmfabriek was begonnen. Toen in 1907 het landgoed De Cloese in onderdelen werd verkocht kocht Naeff de tussen de Nieuweweg en de Berkel gelegen landerijen met het oog een villapark te realiseren langs het tracé van de nieuw aangelegde stoomtramweg. In 1909 werd door de bekende landschapsarchitect Samuel Voorhoeve uit Oosterbeek een ontwerp gemaakt in Engelse landschapsstijl. In het gebied zijn onder meer villa's te vinden van de Amsterdamse architect HP. Berlage, de Haagse architect N. Molenaar en de Lochemse architect GJ. Postel.

Nicolaas Naeff was geen zakenman. Door zijn tactvol optreden wist hij echter zijn broers, die niet goed met elkaar overweg konden, in het gareel te houden. Hij verliet het bedrijf en vestigde zich in Den Haag. Het schijnt dat Nicolaas ooit de staatsloterij heeft gewonnen.

Het begin en einde van de werktijd bij Naeff werd aangegeven met een stoomfluit die overal in Lochem te horen was.
Moeder roept haar zoontje:
"Henkie, noar huus, Naeff hef etoet".

Bron/literatuur:

Gebr. Naeff, de geschiedenis van een lederfabriek te Lochem, door Herman Naeff, Schalkhaar 2013